

# 't West- Vlaamse hart

MAGAZINE





# “Wandelnetwerk geeft duwtje in de rug”

Het voorjaar van 2020 zullen we ons nog lang heugen. De maatregelen om met zijn allen de coronacrisis te beteugelen, hebben ons voor grote uitdagingen gesteld. Niet alleen op het vlak van school, het werk, de dagelijkse inkopen, het sociaal contact met burens, kennissen en familie,... Ook qua vrijetijdsbesteding worden we beperkt. Het vergt toch enige omgevingskennis en creativiteit om onze uitstapjes op een aangename en kwalitatieve manier in te vullen. Gelukkig kunnen we terugvallen op de groendomeinen, wandelroutes en fietsknooppunten langs de mooie landschappen in 't West-Vlaamse hart.

Sinds dit voorjaar kunnen we ons wandelhartje ophalen op het gloednieuwe wandelnetwerk aan de Poelberg in Tielt en de Meikensbossen in Dentergem. Dit beschermde landschap blijft bijzonder waardevol voor onze streek. Het gemeentegrensoverschrijdend wandelnetwerk geeft de Tieltenaars en Dentergemnaars, en bij uitbreiding alle inwoners van 't West-Vlaamse hart, een duwtje in de rug om de eigen streek en dit prachtige gebied te ontdekken!

Stad Tielt en de gemeente Dentergem juichen het wandelnetwerk – een initiatief van Westtoer, Agentschap voor Natuur en Bos, 't West-Vlaamse hart en de beide gemeentebesturen – toe. Het past volledig binnen de beleidslijnen van onze gemeenten. Het uitwerken van een wandelinfrastuctuur begon vorm te krijgen in de jaren '90 toen verschillende landelijke wandelpaden werden ingericht. Deze inspanningen vielen sterk in de smaak bij de inwoners van Tielt, Dentergem en daarbuiten. Aansluitend zagen ook andere initiatieven het levenslicht: de ontwikkeling van De Baliekouter en de Meikensbossen, het wandelpad Neerhoek, een vlonder en knuppelpad in natuurdomein De Kam, volkstuinten,...

En er staan nog een aantal projecten op stapel die de recreant zullen verblijden: ingebruikname van enkele voetwegen, een verbinding via o.a. buurtwegen van het kloosterdomein in Dentergem tot De Baliekouter en vandaar tot Meikensbossen, het ontwikkelen van het stadsrandbos in Tielt en een landschapspark in Tielt Zuid.

De officiële opening van het wandelnetwerk was voorzien voor eind maart. Het COVID-19-virus heeft er echter een stokje voor gestoken. Maar laat dit ons niet tegenhouden om de wandelknooppunten al eens uit te proberen en zodoende onze mooie regio te verkennen. Tijdens de uitgestelde feestelijke inhuldiging kunnen we met z'n allen eens terugblikken op wat reeds gerealiseerd is en brainstormen over hoe we het recreatief potentieel van onze regio in de toekomst verder kunnen ontwikkelen. Er is nog veel werk op de plank, maar beetje bij beetje geraken we er.

*Rita Delmotte, schepen Dentergem en plaatsvervangend bestuurslid van 't West-Vlaamse hart*

*Koenraad Degroote, burgemeester Dentergem*

*Klaas Carrette, gemeenteraadslid Tielt en bestuurslid van 't West-Vlaamse hart*

Editoriaal	2
Gezinsspeurtocht Bergmolenbos	3
Plattelandsvogels	4
1000-soortendag@home	5
Buren bij Boeren	5
Wandelnetwerk Poelberg-Meikensbossen	6
Leidraad gebiedsverkenning	7
Bomen, struiken en poelen	8
Gevelgroen	9
Greendeal Roularta	10
De Voelsprietrij	11

## COLOFON

Dit magazine is een uitgave van het Stad-Landschap 't West-Vlaamse hart, Streekhuis Midden-West-Vlaanderen, Spanjestraat 141/2, 8800 Roeselare, 051 27 55 64, westvlaamsehart@west-vlaanderen.be #westvlaamsehart, @westvlaamsehart, www.westvlaamsehart.be

**Verantwoordelijke uitgever:** Peter Norro, provinciale dienst MiNaWa

**Werkten mee aan dit nummer:** Marijn Follébout, Tristan Coens, Anton Van Derbeken, Olivier Dochy, Valérie Meert, Wim Devarrewaere, Pieter Blonrock, Roeland Vanlerberghe en Koen Vankeirsbilck

**Coverfoto:** Poelberg Tielt – © Westtoer

**Vormgeving:** Aynsley Bral - provincie West-Vlaanderen

**Druk:** Grafische dienst - provincie West-Vlaanderen  
Gedrukt op milieuvriendelijk papier



Klaas Carrette



Koenraad Degroote en Rita Delmotte



# Gezinsspeurtocht 'Op avontuur met Blob in Bergmolenbos'

Wist je dat er in Bergmolenbos een klein kabouterfolkje woont? Neen? Dan is het hoog tijd om eens op speurtocht te gaan in dit unieke domein in de stadsrand van Roeselare. Wacht niet te lang, want deze kleine vriendjes (zie afbeelding boven) hebben dringend hulp nodig om het vraatzuchtige Betonmonster te verslaan.

Het KEI-kleine folkje roept kinderen op om mee te zoeken naar het geheime ingrediënt voor hun toverdrank. Met dit drankje willen ze het Betonmonster verslaan en zo hun vriend, Wout het Woudaapje, terughalen naar Bergmolenbos. Klinkt het allemaal een beetje Chinees in de oren? Geen nood, eenmaal je de gratis brochure van de gezinsspeurtocht in handen hebt, wordt alles zeer duidelijk.

## Woudaapje

De keuze voor de figuur van Wout het Woudaapje komt niet zomaar uit de lucht gevallen. De makers van de gezinsspeurtocht hebben zich geïnspireerd op het samenwerkingsproject 'Woudaapje' van het afvalverwerkingsbedrijf Vanheede Environment Group (met een bedrijfssite vlak naast het bos), Natuurpunt Mandelstreke en stad Roeselare. Het project wil de woudaap, een kleine reigersoort die op de lijst van bedreigde diersoorten staat, terughalen naar Bergmolenbos. De terugkomst van deze moerasvogel zou een

duidelijk signaal zijn dat de inspanningen op het vlak van natuurinrichting in natuurreservaat De Kleiputten en in Bergmolenbos hun vruchten afwerpen.

## Gratis brochure

Deze speurtocht is ontwikkeld voor gezinnen met kinderen van 7 tot 12 jaar en schotelt vragen en opdrachten voor in de sfeer van natuur, erfgoed en speelplezier. Het parcours is 2,5 km en leidt je door het speelbos en de publieke fruitboomgaard, langs natuurreservaat De Kleiputten en de recent aangelegde wandellus tot aan muze'um L. De paden liggen er soms modderig bij. Hierdoor is de speurtocht minder geschikt voor buggy's en rolstoelwagens. Gezinnen kunnen deze speurtocht op eigen houtje doen aan de hand van de gratis brochure die vanaf juli ter beschikking is. Deze is te verkrijgen bij verschillende afhaalpunten in 't West-Vlaamse hart. Je kan de brochure ook downloaden. Check onderstaande URL.

Deze gezinsspeurtocht is een initiatief van Toerisme Roeselare, Toerisme Leiestreek, Provincie West-Vlaanderen en 't West-Vlaamse hart en past in de reeks 'Op avontuur met Blob', een aanbod van zoektochten in groendomeinen in Zuid- en Midden-West-Vlaanderen.

[www.westvlaamsehart.be/opavontuurmetblob](http://www.westvlaamsehart.be/opavontuurmetblob)

## Een koeienvlaai?

Is dit een koeienvlaai? Nope. Dit is de *making off* van nesten voor de boerenzwaluw. Een papje van leem, water en stro, een gietvorm op een houten plankje, een stel behendige handen en twee weekjes droogtijd. Meer heb je niet nodig om een kunstnest voor boerenzwaluwen te maken. Dat konden we in februari proefondervindelijk vaststellen tijdens een geslaagde workshop i.s.m. JNM Roeselare. Met de hulp van 20 kinderen rolden er die namiddag in februari 40 nesten van de band. De kunstnesten zullen opgehangen worden in 't West-Vlaamse hart op plaatsen waar een uitbreiding van zwaluwenkolonies een kans maakt.

Met dit initiatief willen het Stad-Land-schap, Natuurpunt en JNM de zwaluwen in 't West-Vlaamse hart een ruggensteuntje geven. Zwaluwen hebben het immers almaar moeilijker om een geschikte plek te vinden om te nesten. Ook jij kan zwaluwen een hart onder de riem steken. Bijvoorbeeld door de tips op onze website in acht te nemen en door melding te maken van zwaluwenkolonies in jouw buurt.

[www.westvlaamsehart.be/zwaluwen](http://www.westvlaamsehart.be/zwaluwen)



# Zijn er nog plattelandsvogels in 't West-Vlaamse hart?

In het voorjaar van 2019 onderzochten een veertigtal ervaren vogelkijkers en jagers het noorden van 't West-Vlaamse hart tussen Staden en Ruiselede op broedende vogelsoorten die typisch zijn voor het platteland. Is daar dan nog iets te zien? Jazeker! Olivier Dochy, bioloog bij provincie West-Vlaanderen, deelt ons dit tussentijds rapport van een grensoverschrijdende telling van plattelandsvogels in de Westhoek, 't West-Vlaamse hart, Henegouwen en Noord-Frankrijk.

“De meest gevoelige soorten zijn al een tijdje verdwenen uit 't West-Vlaamse hart, dat bekend staat als een intensief landbouwgebied. Maar we troffen nog behoorlijke dichtheden aan van patrijs, kwartel, kievit, scholekster, gele en witte kwikstaart, zwarte roodstaart, boerenzwaluw, groenling en kneu. Andere soorten zoals ringmus, grasmus, grote lijster, koekoek en huiszwaluw zijn er nog wel, maar ze zijn overal schaars geworden. Fazant is zeldzaam in het oosten van de regio maar niet in het westen. In vergelijking met de landschappelijk minder versnipperde Westhoek komen er meer scholeksters, kieviten en gele kwikstaarten voor, en ook de exoten Canadese gans en nijlgans zijn algemener. De dichtheid van de meeste andere soorten, o.a. van patrijs, is vergelijkbaar.

Soorten die 't West-Vlaamse hart kwijt is, maar die wel nog in de Westhoek voorkomen, zij het op een laag pitje, zijn geelgors, zomertortel, roodborsttapuit,

graspieper, putter en rietgors. Deze soorten opnieuw verwelkomen is niet evident. Die vogels houden van een landbouwgebied met beduidend meer ruimte voor natuurlijke elementen zoals bloemrijke bermen en graslanden, een rijker bodemleven, een periode van minstens 6 weken tussen twee maaibeurten van raaigras (voor nesten van Veldleeuwerik), zadenrijke percelen voor de winter en een groter aantal dichte doornstruwelen groot of klein.

Toch kan iedereen die op het platteland woont al iets doen: maak om te beginnen van je tuin een kleine wildernis. Die insecten zijn belangrijke voedselbronnen voor vogels bij droogte. Landbouwers kunnen letten op nesten van grondbroeders als kievit en scholekster en er even rond rijden. Voor erfbeplanting, groenschermen en overhoekjes zijn onze inheemse struiken en bomen veruit de beste keuze. Hou stroken of zelfs hele percelen grasland bemestings- en herbicidenvrij zodat daar weer paarden- en pinksterbloemen kunnen bloeien en zaad zetten. Behoud onverharde weggetjes, vogels nemen daar graag een broodnodig stofbad, ze kunnen er opdrogen na een bui en er zijn veel zaden te vinden. Verzorg oude (knot)bomen en hagen waar ze nog staan. Ze zijn 'gerijpt' en bieden aan veel meer soorten plaats dan jonge aanplantingen. En geniet van een fraaier landschap !”

Het eindrapport met concrete cijfers is in de maak en wordt eind 2020 gepubliceerd.



## Kievit

**Soort:** steltloper

**Grootte:** 30 cm

**Kleur:** zwart-wit / door zon is rug soms glanzend groen / oranje onderstaart

**Typische kenmerken:** spitse kuif / grote ogen (handig om 's nachts voedsel te zoeken) / korte snavel

**Vliegen:** buitelende en zwenkende baltsvlucht om vrouwtjes en concurrenten te imponeren

**Zang:** “kioewit-witwit-kioewit”

**Huwelijkstrouw:** steekt niet zo nauw

**Voedsel:** wormen, emelten, ritnaalden, kevers, slakken,...

**Leefgebied:** open gebied

**Broedplaats en nest:** broedend op stoppels en kale akkers (vroeger op grasland) / grondkuiltje bedekt met wat strootjes / 4 eieren / 25 dagen broeden / mannetje en vrouwtje broeden afwisselend

**Kuikens:** eens uit het ei, direct mobiel om samen met ouders te schuilen in grasland voor roofvogels

**Leeftijd:** tot 19 jaar!

**Bedreiging:** slechtere bodems waardoor minder bodemongewervelden als voedsel / predatoren (hoe minder kieviten hoe moeilijker om in groep kraaien en roofvogels te verjagen) / landbouw (door ploegen, maaien,... worden nesten vernietigd) / degradatie landschap (minder schuilmogelijkheden)





© Inagro

## 1000-soortendag @home

De vierde editie van de 1000-soortendag in 't West-Vlaamse hart zou op 13 en 14 juni in Roeselare plaatsvinden. Omdat het in deze tijden niet aangewezen is om samen te drommen rond telescopen, binoculairs en encyclopedieën hebben Natuurpunt Mandelstreek, stad Roeselare en 't West-Vlaamse hart beslist om de geplande editie naar 2021 te verzetten. En toch willen we op zaterdag 13 en zondag 14 juni van dit jaar massaal op zoek gaan naar zoveel mogelijk dieren en planten.

Niet in groep en niet specifiek op het grondgebied van Roeselare, maar op individuele basis in je eigen tuin en in de omgeving van je woning. "Ik weet te weinig af over fauna en flora om hieraan deel te nemen!", horen we jullie denken. Fout! In crististijden leert men videoconferenties houden, webinars volgen, online bestellen, musea virtueel bezoeken ... en ook planten en dieren determineren en registreren aan de hand van handige apps en websites.

Op onze website hebben we een overzicht van handige apps (vb. ObsIdentify) om planten en dieren te determineren gezet. Je kunt er ook een handleiding raadplegen van hoe je de gevonden soorten kunt ingeven in 'waarnemingen.be', een publieke database van fauna en flora in Vlaanderen, beheerd door Natuurpunt.

Ga de uitdaging aan en zoek mee op 13 en 14 juni! Benieuwd hoeveel soorten we dat weekend zullen aantreffen in de tuinen, bermen, parken, bossen,... van 't West-Vlaamse hart. Durf je een pronostiekje wagen?

Info en registreren voor deelname aan deze 1000-soortendag@home:

[www.westvlaamsehart.be/1000soortendag](http://www.westvlaamsehart.be/1000soortendag)

## Buren bij Boeren

Witloofboerderij Hans Vandewalle uit Pittem neemt dit jaar opnieuw deel aan Buren bij Boeren, een reeks van boerderijbezoeken in 't West-Vlaamse hart i.s.m. Inagro. "We vinden het belangrijk dat de mensen eens een blik kunnen werpen achter de schermen van een landbouwbedrijf", zegt het landbouwerskoppel Hans en Hilde. "Bij het openen van de kweekcellen waar het witloof groeit, trekken de bezoekers grote ogen. Veel mensen kennen nauwelijks iets af van het kweekproces van witloof: van zaadje tot wortel en dan in tweede fase van wortel tot witloofkrop. Sommigen staan versteld van hoe arbeidsintensief onze stiel wel is."

Een boerderijbezoek duurt twee uur en sluit telkens af met een lekkernij van het bedrijf. "Bij ons kunnen de deelnemers smullen van een witloofkrokot, een eigen creatie die we ook verkopen in onze automaten." Hans en Hilde kijken al uit naar het bezoek aan hun bedrijf op zaterdag 29 augustus. "Bij het vorige boerderijbezoek waren de mensen heel geïnteresseerd en enthousiast. De vele lovende reacties achteraf doen altijd deugd en zorgen ervoor dat we er elke dag weer met volle goesting staan." Het initiatief Buren bij Boeren geniet de volle steun van het witloofbedrijf. "Initiatieven waarbij de lokale keten wordt gepromoot, doet de interesse en het respect van de mensen voor de landbouw toenemen", motiveren de landbouwers hun deelname.

### Buren bij Boeren kan dit jaar bij onderstaande bedrijven:

26 augustus	Melkveebedrijf Sint-Maartenshove - Koolskamp
26 augustus	Vleesveebedrijf De Mahoney - Pittem
29 augustus	Witloofboerderij Hans Vandewalle - Pittem
19 september	Melkveebedrijf Bruwershof - Dadizele
11 oktober	Champignonkwekerij Tack - Ingelmunster

Info en inschrijven:

[www.westvlaamsehart.be/burenbijboeren](http://www.westvlaamsehart.be/burenbijboeren)





© Westtoer

## Nieuw: wandelnetwerk Poelberg-Meikensbossen

**Voldoende wandelmogelijkheden aan je achterdeur. Nooit eerder dan de voorbije maanden werd de nood eraan zo sterk gevoeld. Met het gloednieuwe wandelnetwerk Poelberg-Meikensbossen hebben de Tieltenaars, Dentergemaars en bij uitbreiding alle inwoners van 't West-Vlaamse hart er 15 kilometer wandelplezier bij.**

De wandelknooppunten leiden je doorheen het glooiende landschap op de grens tussen Tielt en Dentergem. De 45m hoge Poelberg met een bezoekerscentrum in een voormalige kloosterschool, kronkelende veldwegen, het beschermde landschap rond de Poelbergmolen en uiteraard de Meikensbossen met zijn oud en jong bos, poelen, dreven, hooi- en weilanden vormen het aantrekkelijke decor van dit

wandelnetwerk. De vele vergezichten en charmante kapelletjes maken het plaatje compleet!

Het wandelnetwerk is een initiatief van Westtoer, Agentschap voor Natuur en Bos, stad Tielt, gemeente Dentergem en Stad-Landschap 't West-Vlaamse hart en werd gerealiseerd met steun van de provincie. Uniek is dat het wandelnetwerk twee toeristische regio's met elkaar verbindt, m.n. het Brugse Ommeland en Toerisme Leiestreek.

Een wandelkaart van het wandelnetwerk Poelberg-Meikensbossen kost € 5. Een overzicht van de verkoopplaatsen en info over online bestellen vind je via onderstaande link.

[www.westvlaamsehart.be/wandelen](http://www.westvlaamsehart.be/wandelen)

### 5 kilometer suggestie van Marijn

Marijn Follébout kent de Poelberg en de Meikensbossen als zijn broekzak. Hij is de auteur van de nieuwe leidraad voor een gebiedsverkenning in dit gebied en heeft er vorig jaar uren gesleten voor studie, interviews en foto's voor deze leidraad. Voor de lezers van dit magazine stippelde hij een mooie suggestieroute van 5 km uit met start vanaan de parking in de Bergstraat in Tielt. De wandeling wordt aaneengeregen door volgende knooppunten: 17 - 19 - 2 - 17 - 13 - 11 - 41 - 37 - 31 - 29 - 23 - 19 - 17.

We volgen het knuppelpad langs het Poelbergbosje en komen via een houten poortje uit op de Mankemmeriestraat. We stappen heuvelopwaarts richting bezoekerscentrum De Hoop en brasserie Poelbergsite. In de Woestijnbosstraat genieten we van het fenomenale uitzicht aan de voet van de Poelbergmolen. Via de Dentergemstraat gaat het heuvelafwaarts richting de Meikensbossen. Onverharde paden en dreven leiden ons door dit mooie domeinbos. In de Kapelhoek bevindt zich rechts van ons de Koortskapel en links de ruïne van de nieuwe Sint-Annakapel. Hoeve d'Huyvetter in de Putterijstraat was in de begindagen van de Tweede Wereldoorlog het mikpunt van een zwaar bombardement omdat Belgische troepen hier hun hoofdkwartier hadden. Na een stevige klim bereiken we de Poelberg. In de Snepwegel krijgen we het ene vergezicht na het andere voor we de parking in de Bergstraat bereiken.



© Jan Himpe

# Leidraad gebiedsverkenning Poelberg-Meikensbossen

De omgeving van de Poelberg in Tielt en De Meikensbossen in Dentergem vormen een uniek aaneengesloten gebied met een prachtig landschap, een bos, erfgoedrelicten, tal van verhalen van vroeger,... Ingrediënten zat om er een halve of misschien zelfs hele dag op gebiedsverkenning te gaan. Om de streekgidsen, natuurgidsen, heemkundigen, leerkrachten, socio-culturele verenigingen,... aan te moedigen en te ondersteunen om er eens op verkenning te gaan, hebben de gemeente Dentergem, stad Tielt en 't West-Vlaamse hart een leidraad voor een gebiedsverkenning rond Poelberg-Meikensbossen (80 pagina's!) laten ontwikkelen. Oud-Lichterveldenaar Marijn Follebout stond in voor de samenstelling en de redactie. Voor deze publicatie konden de initiatiefnemers rekenen op steun van Leader Midden-West-Vlaanderen, een Europees programma voor plattelandsontwikkeling.

Op deze pagina brengen we enkele wist-je-datjes, een leuke anekdote en een blik op erfgoed,... uit deze gloednieuwe leidraad. Smaakt het naar meer? Bestel dan een exemplaar via de webshop van de provincie. In het najaar organiseren Tielt, Dentergem en 't West-Vlaamse hart een voorstelling van de leidraad gevolgd door een geleide verkenning. Wens je de uitnodiging te ontvangen? Geef je mailadres op via onderstaande link.

[www.westvlaamsehart.be/  
poelberg-meikensbossen](http://www.westvlaamsehart.be/poelberg-meikensbossen)

## Wist je dat ...

... de top van de Poelberg op 45 meter boven de zeespiegel ligt?  
... de grond in de omgeving van de Mankemerriestraat niet ideaal is voor de landbouw? 'Manke' staat voor 'weinig rendabel' en 'merrie' voor 'drassige bodem'.  
... de landbouwerskinderen soms afwezig bleven van school wegens *patatitis* en *maisitis*? Het zijn ingebeelde ziektes die nu nog al grappend worden verteld in de leraarskamers van landbouwscholen. De kinderen moesten school combineren met oogsten op de boerderij.  
... de arme bevolking in de 19e eeuw hun huizen verwarmden door het stoken van bladeren van de bomen? Het leverde hen de naam van 'looverscharters' op, vrij vertaald bladerenrapers.  
... er zich over de regio Tielt-Dentergem in de 18e eeuw 250 hectare eikenbos uitstreckte? Zo'n 20 jaar geleden bleef daar amper 5 hectare van over. Met de aanleg van de Meikensbossen is dit cijfer opgekrikt naar 67 hectare.

## Koersanekdote

De herbergen in dit gebied hebben een bepalende rol gespeeld voor de sociale cohesie. Zie het niet als een café zoals wij dat vandaag kennen. De stamgasten werden ontvangen in de woonkamer waar zelfgestookte jenever werd geserveerd. Men sprak niet over een café of herberg, maar over een stamnee.

Tussen café 't Meyken in de Ankelaarstraat in Tielt en café De Miere in Dentergem vond elk jaar een wielervedstrijd plaats. In de cafés reden de wielrenners rond een ton met jenever op. Bij elke passage dronken ze een jenever. Wie het langst op zijn fiets kon blijven zitten, was de winnaar.

## De Poelbergmolen

Volgens molenkenner Lieven Denewet is er al in 1668 sprake van een *coorenwindmolen* op de *Poelberch*. De molen brandde verschillende keren af waarna hij telkens opnieuw werd opgebouwd. In 1943 werd de molen erkend als beschermd monument. Circa 1970 stopten de wieken met draaien en kwam de molen in verval. Dankzij de stad Tielt werd het monument in 1989 weer opgeknapt. Het duurde echter tot 1993 vooraleer hij opnieuw maalvaardig was. Op zondag is de huidige molenaar Geert Denys er heel vaak aanwezig. Hij geeft wandelaars graag een woordje uitleg over dit technisch vernuft.



© Jan Himppe





© Aliton Van Derbeken

## Niet zomaar een boom

**Deze beuk in de pastorietauin in Gits is vermoedelijk meer dan 200 jaar oud. Dergelijke eeuwelingen zijn zeldzaam geworden in de dorps- en stadsgezichten van 't West-Vlaamse hart. Verstedelijking en een gebrek aan kennis over bomen en hun meerwaarde voor de leefbaarheid hebben menig boom geveld of belet om hun volgroeid eindbeeld te halen. Nochtans, bomen zijn meer dan ooit cruciaal voor de levenskwaliteit van onze woonkernen. Daar zijn alle experts het over eens.**

Hoogledenaar Anton Van Derbeken is bioloog met een buitengewone interesse voor bomen. In het najaar begeleidt hij op vraag van 't West-Vlaamse hart een bomenwandeling in Gits. Voor de lezers van dit magazine lijstte hij eens de waarde en de voordelen van deze monumentale beuk op.

### Schaduw en koelte

Bij een hittegolf kan het tot 8 graden koeler zijn onder deze boom in vergelijking met andere schaduwplekken in de tuin. Reken maar eens hoeveel airco-installaties je hiermee uitspaart.

### Buffering bij vorst en wind

In de directe omgeving van grote bomen vriest het nooit zo hard als in open lucht. Dat komt omdat zelfs een kruin zonder bladeren de omgevingslucht "vasthoudt". Daardoor is er ook minder tocht of wind in de omgeving van bomen. Een huis bij bomen kan tot 20 % besparen in stookkosten.

### Waterhuishouding

Deze boom houdt vele duizenden liters water vast in zijn omgeving. Dat is nodig voor zijn

groei en voor de koeling van de omgeving. Het is ook "gezond" voor de bodem waardoor veel andere organismen kunnen leven. Bomen beperken erosie en met hun diepe wortels verbeteren ze de waterafvoer in de omgeving.

### Een biotoop op zich

Afgevallen bladeren en takken zorgen voor een humusrijke bodem, ideaal voor paddenstoelen. De beukenootjes vormen een ideale wintervoorraad voor eekhoorns en gaaien. Ook vinken, kepen, houtduiven en mezen eten de vruchten. Vleermuizen vinden hier voedsel en beschutting. Larven van insecten leven van beukenblaadjes of houtige delen. Veel vlinders leggen hun eitjes in de beuk.

### Luchtkwaliteit en klimaat

Deze beuk filtert schadelijke stoffen uit de lucht (vb. uitlaatgassen van auto's), vangt fijn stof op en produceert zuurstof. Naarmate bomen groeien, halen ze elk jaar meer CO<sub>2</sub> uit de lucht op. Deze beuk is goed voor enkele honderden kilogram per jaar.

### Goed voor de gezondheid

Mensen in een groene omgeving ervaren minder stress, een verhoogde concentratie, meer creativiteit en een betere gezondheid.

### Mooie foto's

Geef toe, zonder deze beuk zouden de foto's in pastorietauin niet meer zo beeldig zijn!

## Som van de winter

Voorbij de winter konden 56 particulieren en landbouwers van 't West-Vlaamse hart rekenen op ondersteuning van het Stad-Land-schap en de provincie voor het helpen realiseren van de aanplant van bomen en struiken, het graven van poelen en het klaarleggen en inzaaien van zoemrijke graslanden. De landschapsconsulent van 't West-Vlaamse hart haalde er even zijn zakrekenmachientje bij en kwam tot onderstaande mooie cijfers.

- 5,3 km haag
- 1,25 km struweel
- 4 km houtkant
- 235 fruitbomen
- 317 bomen
- 68 knotwilgen
- 1000 m<sup>2</sup> zoemrijke graslanden
- 11 poelen

### Info

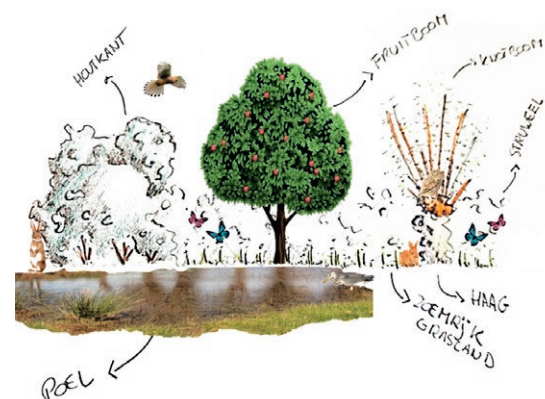
Je woont in het buitengebied en je hebt plek en plannen om er streekeigen bomen, knotbomen, fruitbomen, hagen, heggen of een houtkant aan te planten? Je denkt er aan om een poel te graven? Dan kom jij misschien wel in aanmerking voor ondersteuning. Check de voorwaarden via onderstaande contactgegevens.

051 26 14 42

pieter.blonrock@west-vlaanderen.be

www.westvlaamsehart.be/

landschapsplan





# Gevelgroen, gewoon doen!

**Dit is de slagzin waarmee 't West-Vlaamse hart de inwoners en gemeenten van de regio wil aanzetten om gevelgroen aan te leggen. Waar is dit in godsnaam goed voor? Redenen te over om het niet te doen! Voor info en advies gingen we te rade bij tuin- en landschapsarchitect Tristan Coens. Deze Ledegemnaar volgde in 2017 stage bij 't West-Vlaamse hart. Inmiddels is hij al twee jaar aan de slag als deskundige groeninfrastructuur bij stad Izegem.**

## Waarom zouden mensen gevelgroen moeten overwegen?

**Tristan:** Gevelgroen verfraait je huis en het brengt sfeer in het straatbeeld. Het zorgt 's zomers voor verkoeling en je krikt er de biodiversiteit mee op. Het bevordert ook het contact met de burens en passanten, bijvoorbeeld tijdens de aanleg, het leiden of bijknippen van het gevelgroen. Ik spreek uit ondervinding

## Gevelgroen kiezen. Hoe ga je te werk?

**Tristan:** Er zijn twee hoofdcategorieën: de zelfhechtende klimplant en de rankende klimplant. De eerste hecht zich vanzelf, zonder hulpmiddelen, aan de gevel. Voor deze categorie volstaat het om een plantgat te graven. Zorg ervoor dat je voldoende diep graaft, zeker tot onder de fundering. Bij de aanplant vul je het plantgat met gewone aarde, een klein beetje compost en eventueel wat stukjes lava. Dat zorgt voor een verbeterde lucht-water verhouding.

De rankende klimmer heeft naast een plantgat ook een constructie nodig om op te groeien. Hiervoor kan je bijvoorbeeld roestvrije kabels spannen langs je gevel. Een klimrek of een stuk betonnet aan je gevel bevestigen kan evengoed. De verankering in de gevel kan met stevige pluggen, kilbouts of chemische verankering.

Ook de oriëntering van je gevel speelt een belangrijke rol bij je plantenkeuze. Een klimhortensia houdt niet zo van de hete middagzon, terwijl een druivelaar en passiebloem net wel houden van warmte. Hou ook rekening met het beheeraspect. Sommige klimplanten moet je 2 tot 3 keer per jaar snoeien, aan andere heb je nauwelijks werk.

En uiteraard, wellicht doorslaggevend, is er je persoonlijke voorkeur voor of afkeer van uitbundige bloeiers, vruchten, bladhoudende of bladverliezende plant,... Als je over deze zaken geen of weinig kennis hebt, doe je best wat vooronderzoek of laat je je adviseren door een groendeskundige.

## Welk gevelgroen staat in jouw favorietenlijstje?

**Tristan:** De Clematis montana 'Rubens' zie ik enorm graag. Ik hou ook van de wintergroene Clematis armandii 'Apple Blossom'. Een Campsis Radicans 'Flava' geeft dan weer een zuiderse sfeer aan de gevel. Daarnaast zijn er vele soorten blauwe regens waar ik dol op ben.

## Zijn er soorten die je eerder zou afraden?

**Tristan:** Chinese bruidssluiers zou ik persoonlijk niet zetten omdat deze enorm woekert. Klimop kan, maar weet dat de kans bestaat dat de plant de muur beschadigt. Klimop kan je ook moeilijker lostrekken en leiden, hetgeen je bij wilde wingerd wel kan doen. Niet meteen af te raden, maar wel belangrijk om weten is dat een blauwe regen of een druivelaar op termijn een dikke stam vormen. Je plant deze soorten dus best niet vlak tegen de gevel. Let er ook op dat ze niet klimmen langs de regenpijp of nutskabels.

## 'Gevelgroen, gewoon doen!'. Een terechte slagzin?

**Tristan:** Zeker. Ik zou het iedereen aanraden. Het is echt plezant thuiskomen aan een groene gevel. Het werkt ook aanstekelijk. Wie als eerste in de straat gevelgroen plant, brengt vaak een domino-effect op gang en voor je het weet heb je een groene straat. Het is bovendien vrij eenvoudig aan te leggen. De kostprijs valt mee. Voor minder dan € 10 vind je een klimplantje. In de doe-het-zelf betaal je gemiddeld € 60 aan kabels, haken en draadspanners voor 15 meter gevelgroen en een klimrekje voor kleinere planten zoals een clematis of rozelaar kost ongeveer € 15. En gevelgroen hoeft niet altijd per se met een klimplant. In Frankrijk zie je vaak struikmalva in de straten, gewoon prachtig. Een grote bloembak met vaste planten en een struik kan ook. Ik zag ook al een kleine boom in een tegeltuin. Met de nodige creativiteit is alles mogelijk. Gevelgroen, gewoon doen!





## Roularta tekent Green Deal biodiversiteit

**Wie dezer dagen in de Meiboomlaan in Roeselare passeert, kan er niet naast kijken. Een witte bloemenweide met duizenden wilde margrietten en een kleurrijke border met vaste planten en grassen. Ze ondersteunen het groene imago van Roularta Media Group, de multimedagroep met maatschappelijke zetel in de Rodenbachstad. Het bedrijf draagt biodiversiteit hoog in het vaandel. Logisch dan ook dat Roularta de ‘Green Deal Bedrijven en Biodiversiteit’ heeft ondertekend.**

De Green Deal is een vrijwillige overeenkomst tussen bedrijven en de Vlaamse overheid om de soortenrijkdom van planten en dieren op het bedrijventerrein te verhogen en voor meer draagvlak voor biodiversiteit in het algemeen. “Ons bedrijf is bezorgd om het klimaat, de natuur en het welzijn van de mens,” zegt bestuurder Francis De Nolf, zelf een natuurliefhebber met een passie voor vogels. “We geloven sterk in de wederzijdse effecten tussen natuur en mens. Daarom investeren we in groen op, rond en in onze bedrijfsgebouwen. De

bedrijfsite in Roeselare is 55.000 m<sup>2</sup> groot en vormt de werkstek voor maar liefst 1.300 medewerkers. Roularta investeert al lang voor er sprake was van de Green Deal en vaak hanteert ons bedrijf hogere normen op vlak van milieu en natuur dan de wet voorschrijft.”

### Nestkasten

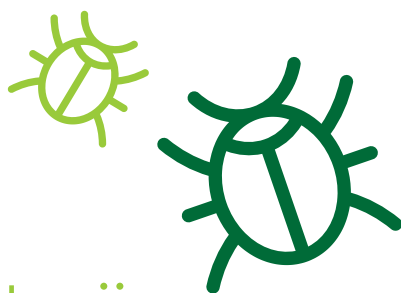
De plantenborder en de bloemenweide aan de Meiboomlaan springen al enkele jaren in het oog. Een wadi op het bedrijventerrein vormt het ideale biotoop amfibieën, libellen en een pak andere soorten. De bedrijfsparking is ingericht met bomen en heggen. De geluidsberm is aangekleed met heesters. “Die vormen een ideale broedplek voor de gaai”, weet Francis De Nolf. Rondom de waterbekkens zijn struiken aangeplant. Er zijn ook nestkasten opgehangen voor de torenvalk, de gierzwaluw en de spreeuw. “Dit jaar installeren we bijenkasten op terrein”, vult de bestuurder aan, “en komend jaar komen er nog een insectenhotel, wellicht nog wat nestkasten, een infobord en rondleidingen voor de medewerkers om hen

de biodiversiteit te laten ontdekken.” Voor de uitwerking van de maatregelen laat Roularta zich stevast adviseren door Natuurpunt Mandelstreke.

### Groenaward

De inspanningen worden duidelijk gewaardeerd. “Met de plantenborder mocht het bedrijf enkele jaren geleden de groenaward van de stad Roeselare in ontvangst nemen. Tuin- en natuurgidsen geven regelmatig geleide bezoeken op onze site. Ik werd al enkele keren gevraagd om te getuigen bij andere bedrijven zoals Barco en Etion. Onze medewerkers houden ervan om op zonnige dagen te picknicken in het bedrijfsgroen. Hopelijk zetten onze inspanningen andere bedrijven en mensen er toe aan om ook te werken aan de biodiversiteit.” Ook na afloop van de Green Deal blijft biodiversiteit een speerpunt bij Roularta. “De natuur en de mensen zijn ons DNA, wij gaan ermee verder!”, besluit Francis De Nolf.

[www.westvlaamsehart.be/greendeal](http://www.westvlaamsehart.be/greendeal)



# De Voelsprietierij breekt uit

Sinds tweeënhalft jaar bouwen de provincie West-Vlaanderen en het Stad-Landschap aan een streekeigen natuur- en milieueducatief aanbod voor scholen van 't West-Vlaamse hart. De Voelsprietierij – zo heet de educatieve werking – heeft al een pak activiteiten in 'eigen huis' ontplooid: in De Baliekouter, in 't Veld, in Wallemote-Wolvenhof en in Het Sterrebos. De laatste tijd breekt De Voelsprietierij ook vaak uit ...buiten de provinciedomeinen.

Scholen aan het werk zetten rond natuur en milieu in de eigen schoolomgeving, dat is de uitdaging voor De Voelsprietierij, de 17 gemeenten van 't West-Vlaamse hart en partners zoals imker- en natuurverenigingen. Zo ontdekte De Voelsprietierij in tal van gemeenten buitenkansen: het Polderbos (Staden),

het Kerselaargoed (Roeselare), het Disveld (Doomkerke), de Meikensbossen (Dentergem), het Merelbos (Emelgem), de Mandelhoek (Ingelmunster), Pastoorsbos (Beveren-Roeselare), Domein Ter Kerst (Gits), de Mandelmeersen (Oostrozebeke), de Waterbek (Ardooie) en andere bufferbekkens... Kortom, educatieve hotspots bij de vleet.

Soms biedt het schooldomein zelf al mogelijkheden om met de kinderen onderzoekend aan de slag te gaan. Dit ondervonden de streekverkeners van De Voelsprietierij en de scholen al in Pittem, Staden, Roeselare, Tielt, Ingelmunster en Ledegem. Straks ook bij jullie in de school(buurt)?

[www.voelsprietierij.be](http://www.voelsprietierij.be)



## Wukkimedadde?

De gratis uitleendienst van De Voelsprietierij is werkelijk een rariteitenkabinet. Scholen vinden er soms de gekste veldwerkmaterialen om in de buurt of op het schooldomein mee aan de slag te gaan.

Weet jij waarvoor dit potje met buisjes dient? Je leest het antwoord onder de foto.



*Insectenzuiger: Je zuigt een klein insect veilig in het potje zonder het te kwetsen. Op het zuigslangetje zit een filter zodat je het beestje niet inslikt.*

### Tip voor doe-het-zelvers

Materiaal: bokaal met deksel (plastic of metaal), priem of schroevendraaier, 2 gummi-slangetjes, stukje filter (bv. verband, nylonkous, ...), elastiekje of plakband  
Werkwijze:

- 1: priem 2 gaten in het deksel
- 2: maak de gaten voldoende groot, maar ook weer niet té groot, zodat de slangetjes er nauw inpassen
- 3: bevestig het stukje filter aan de onderkant van één slangetje in de bokaal.
- 4: kleef een groen stickertje op het slangetje met de filter. Je kan het ook op het dekseltje met groen markeren. Als het even snel moet gaan als je een diertje ziet, dan vergis je je niet van buisje en verslik je je niet in een pissebed of ander kriebeldiertje.

*(uit: Knutselen voor je natuuronderwijs, prov. NEC De Kaaihoeve, Oost-Vlaanderen)*

Jouw foto in het oktobernummer van dit magazine?  
Post op Instagram met **#westvlaamsehart**



Willemate-Wolvenhof

## Offline kalender even offline

In deze editie zal je geen activiteitenkalender bespeuren. Dit heeft alles te maken met de onzekere tijden die we sinds maart meemaken. Om begrijpelijke redenen heeft het Stad-Land-schap al veel activiteiten geannuleerd of verzet naar een latere datum. Op het moment van de redactie van dit nummer is het bijlange nog niet geweten welke maatregelen inzake bijeenkomsten en activiteiten er zullen gelden eind mei, in juni, juli, augustus en september. Een kalender op papier zetten vonden we dan ook een beetje riskant en misschien zelfs verwarrend.

Wens je op de hoogte te blijven van de geleide wandelingen, fietstochten, workshops, cursussen en lezingen? Vink dan onderstaande lijst af!

- Ik abonneer me op de maandelijkse, digitale nieuwsbrief via [www.westvlaamsehart.be](http://www.westvlaamsehart.be)
- Vind ons leuk op Facebook. Duimen maar via [facebook.com/westvlaamsehart](https://facebook.com/westvlaamsehart)
- Check regelmatig [www.westvlaamsehart.be/kalender](http://www.westvlaamsehart.be/kalender)
- Specifieke vraag? Mail of bel 't West-Vlaamse hart: [westvlaamsehart@west-vlaanderen.be](mailto:westvlaamsehart@west-vlaanderen.be) - 051 27 55 50

Hopelijk tot gauw op één of andere activiteit in 't West-Vlaamse hart!

## Stad-Land-schap 't West-Vlaamse hart

Het Stad-Land-schap brengt de provincie West-Vlaanderen, de 17 gemeenten uit Midden-West-Vlaanderen (zie logo's onderaan), middenveldorganisaties en inwoners samen om in partnerschap en door het bouwen van bruggen een wervend verhaal voor 't West-Vlaamse hart te schrijven en uit te voeren.

Samen zorgen we voor het verhogen van de beeld- en ecologische kwaliteit, de leefbaarheid en de belevingswaarde van het landschap en leveren we via omgevingseducatie en -recreatie ook een bijdrage tot de versterking van de regio-identiteit en -fierheid.

We focussen hierbij op:

- het verfraaien en het beheren van het landschap
- het verhogen van de biodiversiteit en de ecologische kwaliteit
- het verhogen van de kennis over de eigen leefomgeving via natuur-, milieu- en omgevingseducatie
- landschaps- en natuurbeleving via omgevingsrecreatie
- het verspreiden van kennis over waardevol landschappelijk erfgoed

[www.westvlaamsehart.be](http://www.westvlaamsehart.be)

